

2011-01-31

Dnr 43-2010:1414

Skolbeslut för grundskola

efter tillsyn av Järna grundskola
i Södertälje kommun

2011-01-31

Rektorn vid Järna grundskola
Järna grundskola
Mölnbovägen 25
153 32 Järna

Tillsyn i Järna grundskola

Förskoleklass
Grundskola F-9

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Järna grundskola och Södertälje kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Järna grundskolas uppdelning i tre enheter ställer speciella krav på skolans ledningsfunktion. Tillsynen visar att det pedagogiska ledarskapet behöver tydliggöras så att skolans tre enheter upplevs som ett samlat rektorsområde och inte som tre olika skolor. Av tillsynen framgår inte om rektorn håller sig förtrogen med den dagliga verksamheten i skolan, och då framförallt vad gäller arbetet i Tavestaskolan. Det är också oklart hur rektorn inhämtar kunskap om och följer upp lärarnas undervisning i skolan i stort.

Skolans elever når en genomgående högre måluppfyllelse än genomsnittet i Södertälje kommun och kunskapsresultaten ligger i nivå med riket som helhet. Rektorn på Järna grundskola behöver dock ta ett större ansvar för att följa upp och utvärdera skolans kunskapsresultat så att verksamheten utvecklas och når bättre måluppfyllelse. Bland annat saknas en övergripande sammanställning av måluppfyllelsen i samtliga ämnen för årskurs 5. Vidare så har skolan sedan 2006 visat låga resultat på det nationella ämnesprovet i matematik utan att detta har föranlett någon analys på övergripande nivå. Det är också viktigt att skolan, i den resultatanalys som görs, inte enbart utvärderar sina resultat i relation till skolor i Södertälje kommun.

Flera elever på skolan får inte det stöd som de behöver för att nå målen. Eleverna ges inte heller stöd i samtliga ämnen. Flera i den pedagogiska och övriga personalen som Skolinspektionen intervjuat och samtalat med uppger att skolans arbete för att stödja elever till en högre måluppfyllelse kan förbättras. Det är viktigt att rektorn ser till att arbetet med särskilt stöd följs upp och utvärderas på skolans samtliga enheter så att alla elever ges förutsättningar att uppnå de nationella målen.

Skolinspektionen har i tillsynen av Järna grundskola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Måluppfyllelsen är inte tillräckligt hög i Järna grundskola. Resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 3 och 5 indikerar att elevernas kunskapsresultat behöver förbättras. En alltför hög andel elever saknar fullständigt slutbetyg i årskurs 9. Även meritvärdet och andelen behöriga elever till gymnasiet behöver förbättras (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan, Grundskolans kursplaner och betygsriterier).
- Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att verksamheten i skolan är fokuserad på elevernas utveckling och lärande och ser inte till att den pedagogiska personalen jobbar utifrån de nationella målen (Lpo 94, 2. Mål och riktlinjer, Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar).
- All pedagogisk personal i Järna grundskola har inte utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver (2 kap. 3-4 § 1985 års skollag).
- Rektorn ser inte till att lärarnas arbete med att ge eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling uppfyller författningarnas krav när det gäller utvecklingssamtal och de individuella utvecklingsplanerna (7 kap 2 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg).
- Rektorn inhämtar inte kunskap om och följer inte upp lärarnas undervisning i tillräckligt hög grad (2 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar).
- Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att skolan resultat utvärderas regelbundet och använder inte detta underlag för att nå de nationella målen (2 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 1. Den enskilda skolan utveckling, Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar)
- Rektorn ser inte till att undervisningen alltid utgår från och omfattar kursplanernas krav i samtliga ämnen (Lpo 94, 2. Mål och riktlinjer).

- Ordningsreglerna är inte förankrade och efterlevs inte. Alla lärare tar inte heller ansvar för att de regler som är fastställda för skolan följs (6 kap. 8 b § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.1 Normer och värden).
- Rektorn ser inte till att det på skolans bedrivs ett målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling och att detta dokumenteras i en plan mot kränkande behandling som uppfyller kraven på en sådan plan. (14 a kap. 6-8 § 1985 års skollag, 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminerade och kränkande behandling).
- Skriftliga bedömningar ges inte i enlighet med författningarnas krav (7 kap 9 och 11 §§ grundskoleförordningen).
- Rektorn ser inte till att alla elever erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar (4 kap. 3 a § 1985 års skollag, 1 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Skolan erbjuder inte modersmålsundervisning eller språkval i enlighet med författningarnas krav (2 kap 9-13 och 18 §§ grundskoleförordningen).
- De åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av är av varierande kvalitet och uppfyller inte alltid författningarnas krav (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Särskilt stöd ges inte till alla elever som har svårigheter i skolarbetet (1 kap. 2 § 1985 års skollag, 4 kap. 1 § 1985 års skollag, 5 kap. 1 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.2 Kunskaper).
- Utbildningen är inte avgiftsfri för alla elever (2 b kap. 5 § 1985 års skollag, 4 kap. 4 § 1985 års skollag).
- Rektorn fattar inte alltid beslut enligt bestämmelserna och elevvårdsfrågor behandlas inte alltid i en elevvårdskonferens som uppfyller författningarnas krav (3 kap. 3-5 §§ grundskoleförordningen, 5 kap. 1 § grundskoleförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilaga 2.

Rektorn och Södertälje kommun har ansvar för att skolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Södertälje kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Södertälje kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Ulrika Palm deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Ann-Christin Hartman

Enhetschef

Jens Pettersson

Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för Järna grundskola

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Södertälje kommun under november 2010 – januari 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Järna grundskola den 29-30 november samt den 2 december.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Järna grundskola, dels den information som samlats in under besöket. I Järna grundskola intervjuades rektorn, lärare, annan personal, elever och föräldrar. Stryk det som inte är relevant i skolan. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och getts möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av skolan

Tabell 1. Antal elever i Järna grundskola

Skolan	Antal elever
Förskoleklass	91
Grundskoleklass	655

Källa: Skolans egna uppgifter

Skolverksamheten i Järna grundskola innefattar skolbarnsomsorg, förskoleklass samt grundskola årskurs 1-9. Grundskolan är uppdelad i tre enheter, Ene-, Tavesta- och Ådalskolan. Tavesta- och Ådalskolan har förskoleklasser och årskurserna 1-5 medan Eneskolan har årskurserna 6-9. Skolledningen består av rektorn och två biträdande rektorer. Den pedagogiska personalen är uppdelad i åtta arbetslag. I skolan finns också två särskilda undervisningsgrupper för de år 7-9. Ene- och Ådalskolan ligger på samma område, medan Tavestaskolan ligger två kilometer bort.

Tillsynsprotokoll för Järna grundskola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Måluppfyllelsen är inte tillräckligt hög i Järna grundskola. Resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 3 och 5 indikerar att elevernas kunskapsresultat behöver förbättras. En alltför hög andel elever saknar fullständigt slutbetyg i årskurs 9. Även meritvärdet och andelen behöriga elever till gymnasiet behöver förbättras.

Författningsstöd:

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan

Grundskolans kursplaner och betygskriterier

Motivering:

För årskurs 3 visar skolans egna uppgifter att 90 procent av de deltagande eleverna nådde kravnivån på de nationella ämnesproven i matematik och svenska läsåret 2009/2010. Föregående läsår uppgick andelen elever som nådde kravnivån på ämnesprovet i matematik till 75 procent medan 82 procent av eleverna nådde kravnivån på provet i svenska.

Skolinspektionen har inte fått ta del av någon sammanställning av måluppfyllelsen i samtliga ämnen i årskurs 5. Därmed kan en bedömning av måluppfyllelsen inte göras med undantag för resultaten på de nationella ämnesproven i matematik, svenska och engelska. Av skolans egen dokumentation framkommer att cirka 81 procent av eleverna i årskurs 5 nådde kravnivån på det nationella ämnesprovet i matematik läsåret 2009/2010. I ämnesprovet i svenska nådde 79 procent av eleverna kravnivån och i engelska var motsvarande siffra 82 procent. Samtliga resultat ligger under genomsnittet för de senaste fem läsåren, som i matematik är 84 procent, svenska 80 procent och 86 procent i engelska.

Lsåret 2009/2010 var det genomsnittliga meritvärdet för årskurs 9 i Järna grundskola 207, vilket var något under riket som helhet som var 209. Samma läsår var andelen elever som var behöriga till nationellt program på gymnasiet 91 procent, att jämföra med 88 procent för riket. Andelen elever som nått målen i alla ämnen på Järna grundskola var 79 procent, mot 77 procent för riket som helhet. Med något undantag har skolans genomsnittliga meritvärde och andel behöriga till gymnasieskolans nationella program legat över rikets genomsnitt de senaste fem läsåren.

Av skolans egen statistik framgår att andelen elever som inte uppnått kravnivån i de nationella ämnesproven i matematik i årskurs 9 är anmärkningsvärt hög. Läsåret 2009/2010 uppnådde 33 procent inte kravnivån på samtliga delprov. Under de senaste fem åren har andelen elever som uppnådde samtliga delmål som högst varit 86 procent.

Skolverkets uppföljningsstatistik visar på skillnader mellan pojkar och flickor. Läsåret 2009/2010 nådde var fjärde pojke inte målen i alla ämnen i årskurs 9. Bland flickorna var det samma läsår mindre än en femtedel som inte nådde målen i alla ämnen. Av tillsynen framgår inte om skolan uppmärksammat eller analyserat denna skillnad.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att verksamheten i skolan är fokuserad på elevernas utveckling och lärande och ser inte till att den pedagogiska personalen jobbar utifrån de nationella målen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2. Mål och riktlinjer

Lpo 94 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

I intervju uppger rektorn att eleverna får möjlighet att uppnå samtliga nationella mål för årskurs 5. I intervjuer och samtal med lärare och elever på Tavestaskolan framkommer dock att eleverna inte får möjlighet att uppnå målen för årskurs 5 i ämnet hem- och konsumentkunskap. Skolan saknar undervisningslokaler och det är upp till ordinarie lärare att bedriva undervisningen. Lärarna uttrycker att detta är något som man tagit upp med rektorn under flera läsår utan att någonting hänt. Flera lärare från olika delar av verksamheten uppger vidare att de inte vet hur rektorn ser till att lärarna arbetar utifrån de nationella målen i andra ämnen heller.

Skolinspektionen vill i sammanhanget betona vikten av att verksamheten i Järna grundskola är likvärdig och att rektorn tar ansvar för detta. Se vidare under Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering.

Bedömning:

All pedagogisk personal i Järna grundskola har inte utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Författningsstöd:

2 kap. 3-4 § 1985 års skollag

Motivering:

Det finns tillsvidareanställda lärare i Järna grundskola som inte har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Skolans F-5-verksamhet är organiserad i ett klasslärarsystem där ansvarig klasslärare följer eleverna efter årskurs. Detta innebär att lärare inte alltid undervisar i det ämne som de har utbildning i. Rektorn behöver därför sträva efter att anställa lärare med utbildning för den undervisning som de i huvudsak ska bedriva samt arbeta för att vid tjänstefördelningen schemalägga lärarna i sådan undervisning som svarar mot deras ämneskompetens.

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn ser inte till att lärarnas arbete med att ge eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling uppfyller författningarnas krav när det gäller utvecklingssamtal och de individuella utvecklingsplanerna.

Författningsstöd:

7 kap 2 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg

Motivering:

De individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som Skolinspektionen har tagit del av är av varierande kvalitet. För de högre årskurserna saknas skriftliga omdömen i flera ämnen som eleverna får undervisning i. Detta bekräftas av intervjuer och samtal med elever. I något av de skriftliga omdömena för de högre årskurserna framgår också att blockomdöme ges i de samhällsorienterade ämnena. Vidare är kopplingen mellan de nationella målen och elevernas kunskapsutveckling otydlig.

I några individuella utvecklingsplaner är det inte tydligt vilka insatser som skolan behöver göra för att eleverna ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. I stället läggs ett stort ansvar för dessa insatser på eleven.

Av samtal och intervjuer med elever framgår att skolan inte har utvecklingssamtal med alla elever i årskurs 9 om läraren bedömer att det går bra för eleven i skolan. Det är viktigt att rektorn ser till att alla elever har minst ett utvecklingssamtal varje termin.

Bedömningsområde: Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn inhämtar inte kunskap om och följer inte upp lärarnas undervisning i tillräckligt hög grad.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket 1985 års skollag

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Flera i den pedagogiska personalen och elevhälsan uppger att det finns ett behov av ett tydligare pedagogiskt ledarskap. I intervjuer och samtal med lärare framkommer att rektorn sällan är synlig i vissa delar av verksamheten eller i klassrummen. För flera elever som Skolinspektionen intervjuat och samtalat med är det oklart vem som är deras rektor. Det framkommer i intervjuer och samtal med lärare att ansvarsfördelningen mellan rektorn och de biträdande rektorerna upplevs som oklar och flera lärare därför tycker det är svårt att veta till vem de ska vända sig. Detta är mest tydligt på Tavestaenheten som flera i den pedagogiska personalen uppger "sköter sig själv".

Bedömning:

Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att skolan resultat utvärderas regelbundet och använder inte detta underlag för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket sista meningen 1985 års skollag

Lpo 94, 1. Den enskilda skolan utveckling

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Tillsynen visar att det systematiska kvalitetsarbetet när det gäller uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen behöver bli bättre. I intervju med rektorn och intervjuer och samtal med lärare framgår att rektorn och lärarna sammanställer måluppfyllelsen på individnivå och att man på skolan har en allmän bild över måluppfyllelsen i klasserna. Det saknas dock en systematisk uppföljning och analys som möjliggör jämförelser mellan elevgrupper eller en jämförelse över tid av måluppfyllelsen på skolövergripande nivå.

Järna grundskola behöver göra resultatsammanställningar till en del av skolans systematiska kvalitetsarbete. Skolan behöver planera, följa upp och utvärdera resultaten samt ta tillvara och omsätta dessa i åtgärder så att utbildningen utvecklas.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Fokus på lärande****Bedömning:**

Rektorn ser inte till att undervisningen alltid utgår från och omfattar kursplanernas krav i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2 Mål och riktlinjer

Motivering:

Vid tillsynen är det otydligt huruvida samtliga elever ges förutsättningar att nå målen i teknik för årskurs 5. Några elever uppger att undervisningen i teknik ges inom ramar för elevens val, andra elever är inte säkra på att de har teknik eller att de jobbar mot några mål för teknik. Rektorn uppger att skolan har så kallade NTA-lådor (naturvetenskap och teknik för alla) som ger eleverna möjligheter att arbeta mot målen. Några lärare uppger dock vid samtal och intervjuer att NTA-lådorna är förbrukade och därmed inte längre används. Det är därmed oklart huruvida undervisningen omfattar kursplanernas samtliga krav i teknik.

Skolinspektionen vill i sammanhanget understryka vikten av att rektorn ser till att undervisningen alltid utgår från och omfattar kursplanernas krav i samtliga ämnen och att detta är tydligt för såväl elever som lärare.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Ordningsreglerna är inte förankrade och efterlevs inte. Alla lärare tar inte heller ansvar för att de regler som är fastställda för skolan följs.

Författningsstöd:

6 kap. 8 b § grundskoleförordningen

Lpo 94, 2.1 Normer och värden

Motivering:

I Järna grundskola finns ordningsregler för varje enskild enhet. De flesta elever som Skolinspektionen samtalar med och intervjuar uttrycker att de känner till sin skolas ordningsregler. Vid intervjuer och samtal med elever från samtliga enheter framkommer dock att reglerna inte alltid efterlevs. Eleverna beskriver att förhållningssätt skiljer sig mellan lärare och att detta gör att vissa lektioner kan bli väldigt stökiga. Några uppger att den bristande arbetsron medför att de ibland inte kan lära sig så mycket som de skulle vilja och att det vissa dagar inte känns meningsfullt att komma till skolan. Det är i sammanhanget viktigt att skolans ordningsregler får legitimitet genom att de utarbetas och följs upp under medverkan av företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare, lärare och övrig personal.

Bedömning:

Rektorn ser inte till att det på skolans bedrivs ett målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling och att detta dokumenteras i en plan mot kränkande behandling som uppfyller kraven på en sådan plan.

Författningsstöd:

14 a kap. 6-8 § 1985 års skollag

2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminerade och kränkande behandling

Motivering:

Skolan ska varje år upprätta en plan med en översikt av de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. I planen ska det framgå vilka åtgärder som ska genomföras under det kommande året samt en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts. Såväl planens upprättande som utvärdering ska göras med elevernas medverkan.

Järna grundskolas plan mot kränkande behandling är från läsåret 2006/2007 och har sedan dess inte återupprättats. De flesta elever som Skolinspektionen samtalar med och intervjuar känner inte heller till att skolan har en plan mot kränkande behandling.

I intervjuer med rektorn och intervjuer och samtal med lärare framkommer att skolan ska ha ett gemensamt förhållningssätt för att förebygga och förhindra kränkningar. Flera intervjuade uppger att arbetet med rastvakter och kamratstödjare har bidragit till att skolan har blivit en tryggare plats. Vidare arbetar elevhälsoteamet med förebyggande åtgärder samt blir inkopplat när en kränkning uppstår.

Av intervjuer och samtal med elever framgår dock att några elever i de lägre årskurserna inte känner sig trygga i skolan. Några elever berättar också att det förekommer kränkningar i deras klass, och att de själva blivit utsatta för kränkningar flera gånger. Flera lärare och annan personal uppger i intervjuer och samtal att den pågående ombyggnationen av Tavestaskolan och den trångboddhet som uppstått på grund av denna har lett till en ökad otrygghet bland eleverna.

Mot bakgrund av detta behöver rektorn se till att Järna grundskola fortsätter att utveckla sitt arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling och att såväl elever som personal på skolan inkluderas i detta arbete. Detta är viktigt för att ge alla elever en trygg och god miljö som stimulerar till utveckling och lärande.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Bedömning och betyg

Bedömning:

Skriftliga bedömningar ges inte i enlighet med författningarnas krav.

Författningsstöd:

7 kap 9 och 11 §§ grundskoleförordningen

Motivering:

En skriftlig bedömning ska upprättas då en elev inte når upp till samtliga mål i ett eller flera ämnen i årskurs 9. Rektorn uppger att skriftliga bedömningar upprättas men att skolan inte sparar dessa. Skriftliga bedömningar ska hållas samlade och det därför är viktigt att skolan upprättar rutiner för detta.

Bedömningsområde: Undervisningstid och val

Bedömning:

Rektorn ser inte till att alla elever erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Författningsstöd:

4 kap. 3 a § första stycket första meningen 1985 års skollag

1 kap. 2 § första stycket grundskoleförordningen

Motivering:

Vid samtal och intervjuer med elever och lärare och framkommer att alla elever i Järna grundskola inte erbjuds de garanterade antalet undervisningstimmar i hem- och konsumentkunskap. På Tavestaskolan finns ingen hemkunskapssal och det är upp till den enskilda läraren att se till att eleverna får möjlighet att nå samtliga mål för årskurs 5. Flera lärare menar att detta innebär att eleverna endast får möjlighet att nå kursmålen som är av teoretisk karaktär.

Bedömning:

Skolan erbjuder inte modersmålsundervisning eller språkval i enlighet med författningarnas krav.

Författningsstöd:

2 kap. 9-13 §§ grundskoleförordningen

2 kap. 18 § grundskoleförordningen

Motivering:

I intervju med rektorn framkommer att det finns elever som får modersmålsundervisning i skolan. I vissa språk sker dock inte undervisningen i skolan, utan inne i Södertälje centrum. Vårdnadshavarna har därför tvingats tacka nej till modersmålsundervisning eftersom de inte har någon möjlighet att se till att eleverna kommer till undervisningen.

En skolas tillsynsansvar innebär att skolan övertar ansvaret för elevens säkerhet och andra förhållanden som vårdnadshavarna annars har, den tid eleven är i skolan. Eftersom modersmålsundervisning är en del av elevens undervisning omfattar skolans tillsynsansvar även denna tid och den eventuella resan dit. Detta innebär således att

rektorn, innan beslut om modersmålsundervisning på annan skola tas, förutsätts göra en bedömning av elevens behov av tillsyn.

Varje elev som har rätt till modersmålsundervisning ska ges förutsättningar att få denna tillgodosedd. Om en elev av säkerhetsskäl, ålder eller andra omständigheter inte kan ta sig själv till platsen för undervisningen kan detta i praktiken innebära att eleven utestängs från undervisningen.

I Järna grundskola erbjuds bland annat svenska och engelska som språkval. Av såväl intervjun med rektorn som samtal och intervjuer med elever framkommer att språkvalet används som en stödåtgärd. Skolinspektionen vill i sammanhanget betona att språkvalet inte ska ses som en stödåtgärd utan som ett aktivt språkval där undervisningen anpassas till och utgår från samtliga elever.

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

De åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av är av varierande kvalitet och uppfyller inte alltid författningarnas krav.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

Av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av framgår inte hur eller när åtgärderna som skolan sätter in ska följas upp och utvärderas. Några åtgärdsprogram innehåller också utlåtande om elevens personlighet och andra egenskaper som inte har koppling till läroplanens eller kursplanernas mål. Skolan behöver fortsätta sitt arbete med att utveckla åtgärdsprogrammen.

Bedömning:

Särskilt stöd ges inte till alla elever som har svårigheter i skolarbetet.

Författningsstöd:

1 kap. 2 § andra stycket sista meningen 1985 års skollag

4 kap. 1 § andra stycket 1985 års skollag

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 2.2 Kunskaper

Motivering:

Av såväl samtal som intervjuer med lärare, elever och elevhälsan framkommer att eleverna i Järna grundskola inte ges stöd i tillräcklig omfattning. I skolan finns tre specialpedagoger som ger särskilt stöd i matematik, svenska och engelska. Därutöver kan skolans lärare vända sig till Resurscentrum, en kommungemensam enhet med specialpedagogisk kompetens, för till exempel handledning. Det skiljer sig mellan lärarna i vilken utsträckning de använder sig av tjänsten, men den personal som haft kontakt med centrumet uttrycker att de i huvudsak är nöjda.

Särskilt stöd ges dock inte i alla ämnen. Det framkommer i intervjuer och samtal med lärare och elever att stöd inte ges i moderna språk. Skolverkets uppföljningsstatistik visar att cirka 40 procent av eleverna i årskurs 9 läser alternativ till moderna språk. Det är angeläget att eleverna i skolan ges förutsättningar att fullfölja sina språkstudier. Detta inte minst mot bakgrund av de nya antagningsreglerna till högskolan som från och med hösten 2010 innebär att studier i moderna språk ger extra meritpoäng.

Några lärare menar att de inte har möjlighet att anpassa undervisningen efter elevernas behov i den utsträckning som de önskar. En anledning till detta uppges vara att de får för lite specialpedagogisk handledning, bland annat vad gäller tekniska kompensatoriska hjälpmedel.

Vid intervjuer med personal framkommer att det ibland tar lång tid innan signaler om elevers behov av stöd kommer fram till elevhälsoteamet. Flera i personalen menar också att skolan ibland lägger ett alltför stort ansvar på eleven, och vad han eller hon kan göra för att förbättra sin egen situation. Skolan behöver istället bli bättre på att utgå från varje elevs behov i sitt arbete med stöd. Detta bekräftas i intervjuer och samtal med elever som uppger att "man får gå hem och träna" om man behöver extra hjälp.

Bedömning:

Utbildningen är inte avgiftsfri för alla elever.

Författningsstöd:

2 b kap. 5 § första meningen 1985 års skollag

4 kap. 4 § 1985 års skollag

Motivering:

Av intervjuer och samtal med skolledning, lärare och elever framgår att skolan anordnar en skidresa som eleverna måste betala för. Rektorn uppger att den kostnadsbelagda aktiviteten, i det här fallet skidåkning, är frivillig. Utbildningen i grundskolan skall enligt skollagen vara avgiftsfri för eleverna. I verksamheten får dock förekomma enskilda inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna. Priset för skidresan, 500 kronor, överskrider vad som kan anses vara en sådan obetydlig kostnad.

Bedömningsområde: Rektorns beslutsfattande

Bedömning:

Rektorn fattar inte alltid beslut enligt bestämmelserna och elevvårdsfrågor behandlas inte alltid i en elevvårdskonferens som uppfyller författningarnas krav.

Författningsstöd:

3 kap. 3-5 §§ grundskoleförordningen

5 kap. 1 § andra stycket och tredje stycket första och andra meningen grundskoleförordningen

Motivering:

Av protokoll från elevvårdskonferensen som Skolinspektionen har fått ta del av, intervju med rektorn samt samtal och intervjuer med lärare framkommer att det ibland är den biträdande rektorn och inte rektorn som deltar vid elevvårdskonferenserna. Enligt grundskoleförordningen ska rektorn delta vid elevvårdskonferens.

Enligt kommunens delegationsordning är beslutanderätten gällande anpassad studiegång delegerad till rektorn. Av beslut om anpassad studiegång framgår dock att den biträdande rektorn ibland är beslutsfattare, något som inte är i enlighet med författningarnas krav och delegationsordningen.